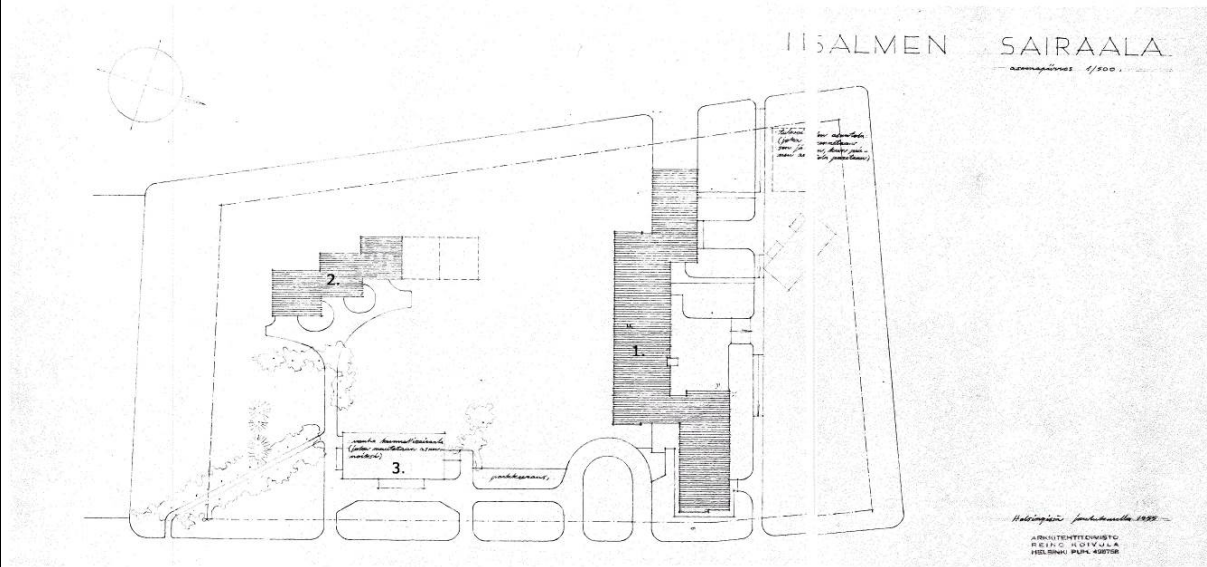
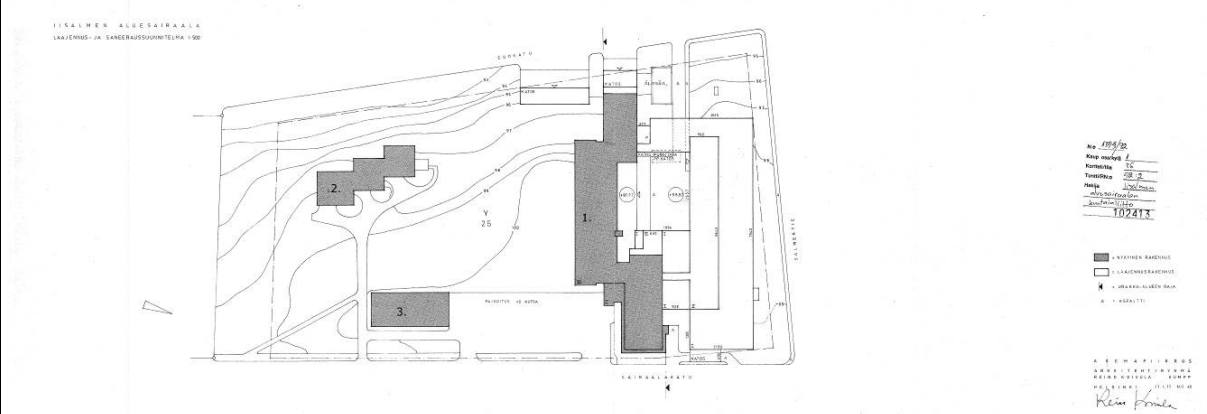

SUOMEN RAKENNUSKULTTUURIN YLEISLUETTELO		MUSEOVIRASTO
ALUEINVENTOINTILOMAKE		
1. Kunta Iisalmi	2. Kohde Iisalmen sairaalan alue	3. Numero 331
4. Kylä/ Kaupunginosa 1-36-1	5. Omistaja(t) Ylä-Savon SOTE kuntayhtymä	
6. ALUEEN JA ALUEELLA OLEVIEN RAKENNUSTEN KUVAUS JA HISTORIA		
<p>Iisalmen sairaala (pos.1): Iisalmen sairaalan alue rakennettiin silloiselle Iisalmen maalaiskunnan alueelle vuonna 1958. Sairaalaan alettiin suunnittelemaan ensimmäisen kerran jo 1930-luvun loppupuolella. 1950-luvun alussa Iisalmen maalaiskunta pani vireille useiden kuntien yhteisen sairaalan perustamishankkeen. Aluksi suunnitelmassa oli mukana Iisalmen maalaiskunta, kaupunki, Vieremä ja Sonkajärvi. Sonkajärvi jättäytyi pois hankkeesta 1951. Iisalmen kunnallissairaalan kuntainliitto perustettiin vuonna 1954. Arkkitehdiksi pyydettiin Reino Koivula, joka palattuaan Amerikkaan tekemältään opintomatkaltaan oli Helsingin Sanomien haastattelussa sanonut olevansa valmis suunnittelemaan uutta sairaalaa näyttääkseen, että hyvä sairaala on mahdollista tehdä huomattavasti halvemmalla kuin sairaalat yleensä Suomessa rakennettiin. Johtokunta ohjeistikin arkkitehdin suunnittelemaan sairaalan siten, että kaikkia turhia kustannuksia ja yllisyyttä oli vältettävä. Sairaalaan suunniteltiin ensin 60 paikkaista, mutta Sonkajärven tultua uudelleen mukaan hankkeeseen suunnitelmat tehtiin 90 paikkaiselle sairaalalle. Suunnitteluvaiheessa toivottiin, että 1957 tulisi voimaan uusi laki, joka mahdollistaisi aluesairaalan saamisen Iisalmeen. Silloin valtio maksaisi 50 prosenttia perustamis- ja 40 prosenttia käyttökustannuksista. Laki lykkäytyi vuodelle, mutta uusi sairaala lopulta hyväksyttiin aluesairaalaksi ja se sai nimekseen Iisalmen aluesairaala. Rakennustyöt aloitettiin vuonna 1957, ja niihin saatiin 8 milj. markan työttömyyslaina. Kaupunki lakkautti oman sairaalansa ja synnytyslaitoksensa 1958 lopussa ja suurin osa niiden henkilökunnasta siirtyi uuden aluesairaalan palvelukseen. Aluesairaalan tilavuus oli suunnitelmien mukaan 22 000 m³ ja kustannusarvion loppusumma 270 milj. markkaa. Aluesairaalassa toimi sisätauti-, synnytys- ja naistentautien, sekä kirurginen osasto. Lääkäreitä oli sairaalan alkuvaiheessa neljä ja muuta hoitohenkilökuntaa 69 henkeä. Aluesairaalaan piiriin tulivat myöhemmin mukaan Lapinlahti, Pyhäjärvi ja Pielavesi 1960-luvun alkupuolella. Uusi sairaala palveli näin ollen laajalti Ylä-Savon kuntia. Myöhemmin 1960- ja 1970-luvuilla sairaalaa laajennettiin.</p> <p>Lääkärien asuinrivitalo, R2 (pos.2): Rakennettiin sairaalan rakennustöiden yhteydessä.</p> <p>Vanha kunnallissairaala (pos.3): Rakennettiin vuonna 1918 rakennusmestari W.W. Wuorimon suunnitelmien mukaan. Kunnallissairaala muutettiin uuden sairaalan rakennustöiden yhteydessä sairaanhoitajien asunnoiksi. Rakennusta kunnostettiin ja se vuorattiin mineriittilevyillä vuonna 1965. Vuonna 1992 rakennus purettiin.</p>		
7. ERIKSEEN LUETTELOIDUT KOHTEET		
Lääkärien asuinrivitalo, R2, inventointikortti 332 (pos.2)		
8.SÄILYMISEDELLYTYKSET (uhkatekijät, kaavallinen tms. tilanne, päätökset)		
Asemakaavassa (2007) Sosiaalitointa ja terveydenhuoltoa palvelevien rakennusten korttelialue. Asemakaavassa ei suojelumerkintää.		
9. LUETTELOINTIPERUSTE		
<p>Iisalmen aluesairaala on ensimmäinen Ylä-Savon aluesairaala joka on palvelut laajalti alueen kuntia. Sairaalan alue on vuonna 1958 rakennettu alue, joka on myöhemmin tiivistynyt sairaalan laajennustöiden edetessä. Alkuperäiset rakennukset kuvastavat sairaalarakentamisen suunnitteluperiaatteita jälleenrakentamiskaudella.</p> <p>Sairaala on laajentunut pääasiassa alkuperäisen rakennuksen pohjoispuolelle ja alueen alkuperäinen ympäristö on säilynyt paremmin sairaalan pihan puolella. Ajallisesti kerroksellinen, monivaiheinen rakentaminen sairaala-alueella kuvastaa sairaanhoidon kehitystä Ylä-Savossa 1910-luvulta alkaen.</p> <p>Sairaala-alueen välittömään läheisyyteen rakentui vuosien 1958-69 omakotitalo / rivitaloalue Nämä kaksi aluetta yhdessä muodostavat kaupunkikuvallisen kokonaisuuden sairaala-alueen ympäristöön.</p>		<p>10. Rakennus-historiallinen x</p> <p>11. Historiallinen x</p> <p>12. Maisemallinen x</p>

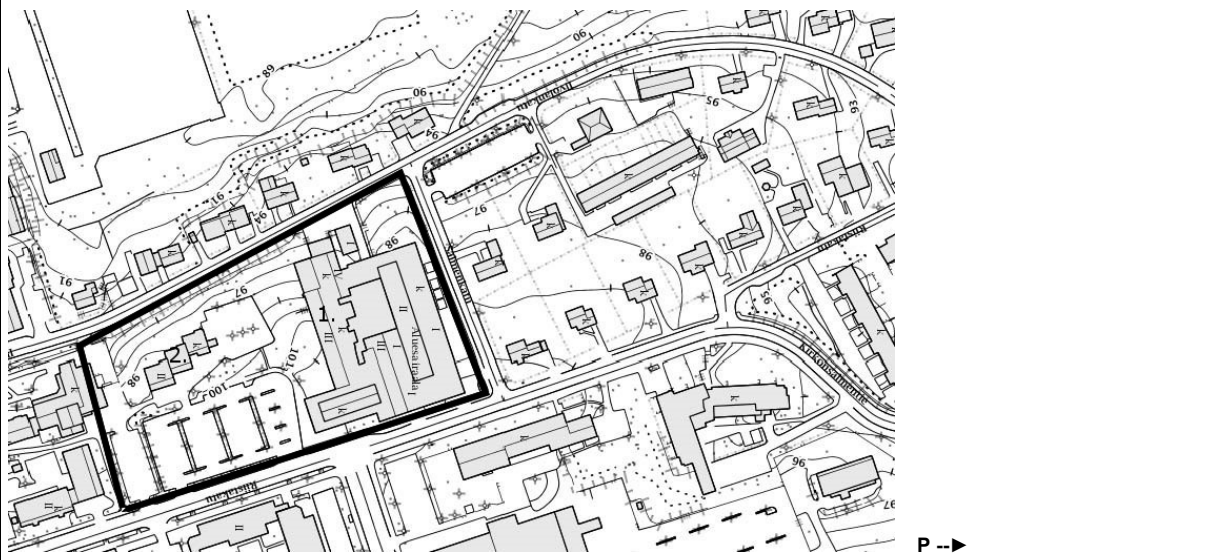
17. SIJAINKARTTA TAI ASEMAPIIRROS

Alkuperäinen asemapiirros vuodelta 1958

Asemapiirros muutoksista vuodelta 1972

Pohjakartta vuodelta 2015

14. VALOKUVAT

Rakennustyömaa sairaalan takana 1960-luvun alussa

Sairaalan pohjois- ja länsipuolinen alue 1970-luvun lopulla

Ilmakuva alueesta vuodelta 2014

15. LÄHTEET (kirjallisuus, piirustukset, asiakirjat)
Iisalmen kaupungin historia 1930-69
Iisalmen maalaiskunnan historia 1922-1969
Iisalmen kaupungin rakennuslupa-arkisto

17. SUULLISTA TIETOA ANTANEET

16. LIITTEET

18. LOMAKKEEN TÄYTTÄJÄ, päiväys

Annika Tuohimaa, 27.2.2015